

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до самостійного вивчення дисципліни «Конкурентоспроможність
у сфері підприємництва та торгівлі» для здобувачів другого
(магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою
«Економіка підприємства» зі спеціальності
076 «Підприємництво та торгівля»
усіх форм навчання

2024

Методичні рекомендації до самостійного вивчення дисципліни «Конкурентоспроможність у сфері підприємництва та торгівлі» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Економіка підприємства» зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» усіх форм навчання / Укл. Н.М. Левченко – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2024. 35 с.

Укладач: Н.М. Левченко, проф. каф.БтаУ, д.держ. упр., проф.

Рецензент: Т.О. Пожуєва, проф. каф.БтаУ, д.е.н., проф.
О.М. Крайнік, доц. каф.БтаУ, к.е.н., доц.

Відповідальний за випуск: Ткаченко А.М., проф. каф.БтаУ, д.е.н., проф.

Затверджено
на засіданні кафедри
бізнесу та управління
Протокол № 2 від 21.08.24р.

Рекомендовано до видання
НМК факультету БТЕ
Протокол № 2 від 29.08.24р.

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Зміст навчальної дисципліни	7
2. Питання для самостійного вивчення та самоконтролю	13
3. Форми та методи контролю	26
4. Методичне забезпечення	34
5. Перелік навчальної, наукової та довідкової літератури	34

ВСТУП

Головною умовою функціонування ринкової економіки є конкуренція. Вона спонукає до розвитку, впровадження інноваційних підходів, забезпечує задоволення потреб ринку, дозволяє тримати перевагу у боротьбі за споживача з конкурентом та у підсумку – отримати прибуток. У діяльності підприємств, не залежно від розміру та організаційної форми, докладається багатого зусиль для забезпечення зростання показника конкурентоспроможності, що не можливо без зваженої конкурентної політики.

Конкурентна політика формується під впливом змін в діяльності підприємницьких структур та в процесі своєї еволюції передбачає розробку та впровадження принципово нових підходів до формування й оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства, розробки та впровадження комплексної системи управління конкурентоспроможністю, вибору конкурентної стратегії на ринку товарів і технологій, скерованих на успішну виробничо-комерційну діяльність, що відповідає рівню мінливості зовнішнього середовища підприємств.

Відтак, **метою дисципліни** є засвоєння здобувачами знань та здобуття навичок з оцінювання конкурентоспроможності у сфері підприємництва та торгівлі, прийняття й реалізації управлінських рішень щодо її підвищення.

Завдання:

- ознайомлення з сучасними теоріями конкуренції;
- ознайомлення з інструментарієм державного регулювання конкуренції у сфері підприємництва та торгівлі;
- набуття компетенцій з діагностики конкурентного середовища;
- набуття компетенцій з оцінювання бізнес-моделі компанії;
- набуття компетенцій з оцінювання стратегічного управління конкурентоспроможністю компанії;
- набуття компетенцій з оцінювання конкурентоспроможності потенціалу компанії за кожною з його складових;
- набуття компетенцій з оцінювання конкурентоспроможності продукції компанії;

- набуття компетенцій з розробки заходів зі збереження конкурентної позиції компанії та її посилення;
- оволодіння навиками з вибору методів забезпечення конкурентних переваг компанії;
- оволодіння навиками з вибору технології забезпечення конкурентних переваг компанії;
- набуття компетенцій з оцінювання ESG-конкурентоспроможності компанії;
- оволодіння навиками з розробки алгоритму побудови ESG-звітності та рейтингування компаній за рівнем ESG-конкурентоспроможності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньої програми здобувач вищої освіти має набути таких компетентностей:

інтегральної:

здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у галузі підприємництва та торгівлі або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог.

загальних:

ЗК 1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

спеціальних:

СК 1. Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких та торговельних структур.

СК 3. Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва та торгівлі

СК 4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.

ДСК 1. Здатність проводити оцінювання конкурентоспроможності у сфері підприємництва та торгівлі.

ДСК 2. Здатність здійснювати економічну діагностику підприємств та формувати їх бізнес-модель.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 1. Адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності.

ПРН 2. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва і торгівлі та розробляти заходи щодо їх вирішення.

ПРН 4. Застосовувати бізнес-комунікації для підтримки взаємодії з представниками різних професійних груп.

ПРН 8. Оцінювати продукцію, товари, послуги, а також процеси, що відбуваються в підприємницьких та торговельних структурах, і робити відповідні висновки для прийняття управлінських рішень

ПРН 9. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької та торговельної діяльності.

ПРН 10. Вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких та торговельних структур за умов невизначеності та ризиків.

ПРН 11. Впроваджувати інноваційні проекти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємницьких та торговельних структур.

ДРН 1. Оцінювати конкурентоспроможність у сфері підприємництва та торгівлі

Основоположними нормативними документами з виконання здобувачами вищої освіти самостійної роботи з дисципліни «Конкурентоспроможність у сфері підприємництва та торгівлі» є:

- Стандарт вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля», затверджений та введений в дію Наказом МОН України від 05.07.2024 р. за №962;

- Положення про організацію освітнього процесу Національного університету «Запорізька політехніка» (протокол ВР НУ «ЗП» від 06.12.2021 р. №3);

- Положення про систему забезпечення Національним університетом «Запорізька політехніка» якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (системи внутрішнього забезпечення якості) (протокол ВР НУ «ЗП» від 27.08.2021 р. № 1/21);

- Освітньо-професійна програма з підготовки здобувачів другого

(магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Економіка підприємства» зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля», НУ «Запорізька політехніка, 2024.

1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ З УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

Тема 1. Сучасні теорії конкуренції

Сутність економічної конкуренції: предмет, об'єкт дослідження, функції. Умови виникнення конкуренції. Ринок як спільнота конкуруючих компаній. Генезис економічних теорій конкуренції. Трансформація економічних концепцій конкуренції. Класифікація видів конкуренції. Функції конкуренції. Моделі ринку та їх характерні риси. Форми конкуренції: функціональна, предметна, видова. Поняття про цінову та нецінову конкуренцію. Форми та засоби цінової та нецінової конкуренції. Недобросовісна конкуренція.

Література: основна [1–7]

додаткова [1-5]

Тема 2. Державне регулювання конкуренції у сфері підприємництва та торгівлі

Сутність, основні елементи, мета та інструментарій державної політики в сфері регулювання конкуренції. Методи державного регулювання конкуренції: фінансово-економічні; законодавчі; адміністративні. Засоби державного регулювання конкуренції: належна фінансова і кредитна політика; національні цільові фонди; державний, банківський і комерційний кредити; відлагоджена податкова система. Основні елементи конкурентної політики. Поняття про антимонопольне законодавство. Характеристика основних світових систем конкурентного законодавства. Моделі антимонопольного регулювання: американська, європейська, японська. Законодавче регулювання проблем конкурентоспроможності товарів і підприємств. Антимонопольне регулювання. Стимулювання конкуренції. Підтримка національного виробника.

Література: основна [1–7]

додаткова [1-5]

Тема 3. Конкурентне середовище та конкурентні переваги

Основні складові конкурентного середовища. Особливості конкурентного середовища вітчизняних підприємств. Особливості конкурентного середовища вітчизняних підприємств. Методичні основи діагностики конкурентного середовища підприємства. Форми діагностики. Етапи діагностики конкурентного середовища підприємства. Матриця п'яти сил М. Портера. Мета та порядок аналізу галузі. Порядок побудови профілю конкурентного середовища підприємства. Сутність SWOT-аналізу. Етапи побудови карти стратегічних груп. Матриця МакКінзі, Бостонська матриця, Споживча матриця. Оцінювання інтенсивності конкуренції та ступеня монополізації ринку. Конкурентні переваги: сутність та порядок визначення. Чинники утримання конкурентних переваг.

Література: основна [1-7]

додаткова [1-5]

Тема 4. Бізнес-модель компанії та формування конкурентних переваг

Бізнес-модель компанії: поняття та функції. Середовище функціонування бізнес-моделі. Пріоритети споживачів як базовий елемент бізнес-моделі компанії. Ресурсна теорія в системі бізнес-моделювання. Синергізм у бізнес-моделюванні. Архітектура бізнес-моделі. Розробка алгоритму побудови бізнес-моделі. Формування бізнес-процесів компанії. Бенчмаркінг: визначення та практика застосування в бізнес-моделі. Життєвий цикл бізнес-моделі: формування, розвиток і трансформація. Оцінювання ефективності бізнес-моделі компанії. Визначення векторів коригування бізнес-моделі компанії.

Література: основна [1-7]

додаткова [1-5]

Тема 5. Стратегія та тактика компанії у забезпеченні конкурентоспроможності компанії

Концепція стратегічного управління. Ключові гіпотези та основні завдання стратегічного управління конкурентоспроможністю

компанії. Сутність та види стратегій компаній. Стратегічна сегментація ринку в процесі управління стратегічною позицією компанії. Стратегічна позиція компанії та стратегічні зони господарювання: поняття та характеристика. Ключові фактори успіху стратегічних зон господарювання. Стратегічний цент господарювання. Стратегічна гнучкість та синергізм. Стратегічний баланс компанії. Стратегічний дрейф і старіння стратегії компанії. Адаптація компанії до змін. Супротив змінам: причини та результати.

Література: основна [1–7]
додаткова [1-5]

Тема 6. Потенціал компанії та оцінка його конкурентоспроможності

Поняття конкурентоспроможності підприємства (КСП) та потенціалу КСП. Спільне та різне. Співвідношення понять конкурентоспроможності на рівні товару, підприємства, галузі, регіону, національної економіки. Основні принципи оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства. Фактори та складові КСП. Основні підходи до оцінки рівня КСП. Переваги та недоліки вартісних і балових оцінок рівня КСП. Класифікація методів оцінки КСП. Порівняльна характеристика методів КСП. Принципи вибору методу для оцінки рівня КСП. Коригування методики оцінки рівня КСП виходячи з обсягу доступної інформації. Критерії та показники конкурентоспроможності підприємства. Стратегічний аналіз потенціалу конкурентоспроможності підприємств.

Література: основна [1–7]
додаткова [1-5]

Тема 7. Конкурентоспроможність продукції, робіт та послуг

Економічна сутність поняття «конкурентоспроможність продукції». Чинники та критерії конкурентоспроможності продукції. Якість продукції як вагомий чинник забезпечення її конкурентоспроможності. Цінові складові конкурентоспроможності продукції. Принципи та етапи оцінки конкурентоспроможності продукції. Методи оцінки конкурентоспроможності продукції. Основні підходи до управління конкурентоспроможністю продукції, робіт та послуг. Критеріальна модель управління конкуренто-

спроможністю продукції, робіт та послуг. Система контролю якості продукції. Зарубіжний досвід в галузі управління якістю продукції.

Література: основна [1–7]
додаткова [1-5]

Змістовий модуль 2

ПРАКТИКА ОЦІНКИ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Тема 8. Формування конкурентних переваг компанії

Сутність поняття «конкурентні переваги» компанії. Співвідношення понять «ринкові чинники успіху», «ключові компетенції», «конкурентні переваги». Властивості конкурентних переваг та критерії, яким вони повинні відповідати. Види та джерела формування конкурентних переваг. Сфери формування та реалізації конкурентних переваг. Модель формування конкурентних переваг компанії. Детермінантні фактори формування конкурентних переваг компанії. Методика оцінювання конкурентних переваг компанії.

Література: основна [1–7]
додаткова [1-5]

Тема 9. Методи забезпечення конкурентних переваг компанії

Підхід, орієнтований на споживачів. Підхід, орієнтований на конкурентів. Динамічний підхід до розвитку здібностей компанії. Підхід, заснований на сполученні конкурентних стратегій у рамках однієї компанії. Метод диференціації товару. Метод лідерства за витратами. Метод впровадження інновації. Напрями формування та інструменти реалізації політики забезпечення конкурентних переваг компанії.

Література: основна [1–7]
додаткова [1-5]

Тема 10. Технологія забезпечення конкурентних переваг у сфері підприємництва та торгівлі

Сутність та властивості технології забезпечення конкурентних переваг підприємства. Принципи формування і розвитку технології забезпечення конкурентних переваг підприємства. Стратегії забезпечення конкурентних переваг підприємства: ресурсно-ринкова,

технологічна, соціальна, фінансово-інвестиційна, управлінська. Стратегії українських підприємств, перспективи реалізації національних конкурентних переваг на міжнародних ринках.

Література: основна [1–7]
додаткова [1-5]

Тема 11. Управління конкурентоспроможністю у сфері підприємництва та торгівлі

Концепція управління конкурентоспроможністю підприємства. Етапи і процедури процесу управління КСП. Системно-процесний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства. Основні елементи системи управління конкурентоспроможністю підприємства. Мета, об'єкт та суб'єкти управління конкурентоспроможністю підприємства. Принципи Управління конкурентоспроможністю підприємства. Специфічні особливості забезпечення конкурентоспроможності бізнес-організацій різних типів. Організаційно-економічний механізм забезпечення КСП.

Література: основна [1–7]
додаткова [1-5]

Тема 12. ESG-конкурентоспроможність компанії: принципи та стандарти

Корпоративна соціальна відповідальність: сутність, типи та види. Поєднання соціальних і ринкових цілей. Основні засади концепції корпоративної соціальної відповідальності підприємства. Сучасні моделі корпоративної соціальної відповідальності. Напрями забезпеченні конкурентоспроможності соціально-відповідальними компаніями. Розвиток персоналу. Відповідальність перед ринком та споживачами. Екологічна відповідальність. прогнозування економічного результату соціально-відповідальної політики підприємства. ESG-конкурентоспроможність компанії: принципи та стандарти.

Література: основна [1–7]
додаткова [1-5]

Тема 13. ESG-конкурентоспроможності компанії: оцінювання за кожною зі складових

Моніторинг поточного стану ESG-конкурентоспроможності підприємства. Вимоги, що ставляться до системи оцінки рівня ESG-конкурентних переваг підприємства. Основні елементи системи відстеження поточного конкурентного стану підприємства. Інформаційно-методичні моделі управління ESG-конкурентоспроможністю підприємства. Методики оцінювання ESG-конкурентоспроможності підприємства Розробка системи заходів щодо підтримки й розвитку ESG-конкурентних переваг підприємства.

Література: основна [1–]7
 додаткова [1-5]
 інформаційні ресурси [1;2]

Тема 14. ESG-конкурентоспроможності компанії: оцінювання за кожною зі складових

Моніторинг поточного стану ESG-конкурентоспроможності підприємства. Вимоги, що ставляться до системи оцінки рівня ESG-конкурентних переваг підприємства. Основні елементи системи відстеження поточного конкурентного стану підприємства. Інформаційно-методичні моделі управління ESG-конкурентоспроможністю підприємства. Методики оцінювання ESG-конкурентоспроможності підприємства Розробка системи заходів щодо підтримки й розвитку ESG-конкурентних переваг підприємства.

Література: основна [1–7]
 додаткова [1-5]
 інформаційні ресурси [1;2]

Тема 15. Розроблення і реалізація програм підвищення конкурентоспроможності Концепція розробки та основні елементи програми підвищення конкурентоспроможності. передумови розробки програм підвищення конкурентоспроможності. Управління програмою підвищення КСП. Засоби підвищення конкурентоспроможності підприємства. Організаційні форми підвищення конкурентоспроможності. Етапи розробки програми підвищення конкурентоспроможності. Фактори успіху програми підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Література: основна [1–7]
 додаткова [1-5]

2. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ТА САМОКОНТРОЛЮ

ТЕМА 1 СУЧАСНІ ТЕОРІЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Необхідно:

- опрацювати питання для самостійного вивчення та самоконтролю:

1. Дайте визначення поняттю «конкуренція»?
2. Охарактеризуйте поняття конкуренції, використовуючи загально-наукові трактування.
3. Наведіть визначення конкуренції у трактуванні Закону України «Про захист економічної конкуренції».
4. Назвіть основні моделі конкуренції та охарактеризуйте їх.
5. Перелічіть сучасні наукові школи, що досліджують конкуренцію, та визначте основні положення.
6. Що виступає об'єктом, суб'єктом та предметом економічної конкуренції?
7. Назвіть рівні економічної системи, що охоплює конкуренція.
8. Основні функції конкуренції.
9. Якими є форми конкуренції?
10. Які фактори впливають на конкурентну боротьбу?
11. Яка різниця між конкуренцією малого та великого підприємства?
12. Що є спільного та відмінного між ціновою та неціновою конкуренцією?
13. Назвіть позитивні та негативні наслідки від цінової та нецінової конкуренції.

Література: основна [1–7]
додаткова [1-5]

ТЕМА 2 ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОНКУРЕНЦІЇ У СФЕРІ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ТОРГІВЛІ

Необхідно:

- опрацювати питання для самостійного вивчення та самоконтролю:

1. Що таке «економічна конкуренція»?
2. Які законодавчі акти регламентують порядок конкурентної поведінки підприємств в умовах ринкової економіки України?
3. Проаналізуйте сутність конкурентної політики України.
4. Назвіть учасників відносин у сфері економічної конкуренції?
5. Дайте визначення «недобросовісної конкуренції».
6. У чому полягає суть державного регулювання конкуренції?
7. Якою є мета державного регулювання конкуренції?
8. Які причини спонукають до державного регулювання конкуренції?
9. Перелічіть напрямки державної конкурентної політики.
10. Назвіть функції державного регулювання конкуренції. Охарактеризуйте їх.
11. Які методи використовуються державою для регулювання конкуренції?
12. На яких принципах здійснюється державне регулювання конкуренції?
13. Назвіть основні засоби, що використовуються державою для регулювання конкуренції?
14. В яких випадках згідно закону суб'єкти господарювання можуть бути визнані монополістами?
15. З яких причин здійснюється державне регулювання конкуренції та монополізму?
16. Назвіть декілька актів вищої юридичної сили, що регулюють конкуренцію та монополізм?
17. Що відноситься до діяльності Антимонопольного комітету України?
18. Назвіть три великі групи правопорушень, що належать до недобросовісної конкуренції. Охарактеризуйте кожен з них.
19. На які групи поділяються антиконкурентні дії та монополістичні зловживання? Охарактеризуйте їх.
20. Які види відповідальності передбачаються за правопорушення у сфері економічної конкуренції?

Література: основна [1–7]
додаткова [1-5]

ТЕМА 3

КОНКУРЕНТНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТА КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ

Необхідно:

- опрацювати питання для самостійного вивчення та самоконтролю:

1. Що являє собою конкурентне середовище підприємства?
2. На аналіз яких складових конкурентного середовища спрямована модель «П'яти сил конкуренції» М. Портера?
3. Які основні конкурентні сили діють в галузі?
4. Які основні руйнівні сили ринку звичайно ініціюють зміни умов конкуренції в галузі?
5. Охарактеризуйте види конкурентного середовища щодо моделей конкуренції на ринку
6. Які фактори впливають на інтенсивність суперництва між підприємствами (силу конкурентної боротьби)?
7. Які існують критерії класифікації конкурентного середовища.
8. За допомогою яких методик і показників визначається рівень інтенсивності конкуренції на конкретному ринку?
9. За якими критеріями здійснюється типологізація конкурентів?
10. Які існують критерії класифікації конкурентного середовища.
11. Як визначається конкурентна позиція підприємства на основі його ринкової частки?
12. Оцінювання інтенсивності конкуренції та ступеня монополізації ринку.
13. Як розраховується і оцінюється індекс інтенсивності конкуренції Херфіндаля-Гіршмана?
14. Аналіз конкурентних позицій підприємства на ринку.
15. Назвіть форми діагностики конкурентного середовища.
16. Перелічіть показники інтенсивності конкурентного середовища підприємства.

Література: основна [1–7]

додаткова [1-5]

ТЕМА 4 БІЗНЕС-МОДЕЛЬ КОМПАНІЇ ТА ФОРМУВАННЯ ЇЇ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ

Необхідно:

- опрацювати питання для самостійного вивчення та самоконтролю:

1. Що являє собою бізнес-модель компанії та яке її головне завдання?
2. Що враховується за будь-якого підходу до бізнес-моделювання?
3. Теорія «блакитного» та «багряного» океанів в бізнес-моделюванні
4. Розуміння «інновації цінності» в бізнес-моделюванні
5. Розкрити сутність компонентів бізнес-моделі підприємства
6. Взаємозв'язок стратегії та бізнес-моделі підприємств
7. Види бізнес-моделей: стабільні та гнучкі.
8. Бізнес-модель Canvas, як ефективний інструмент опису бізнес процесів
9. Критерії оцінювання ефективності бізнес-моделі.
10. Бізнес-процеси та підходи щодо їх формування.
11. Аутсорсингова модель ведення бізнесу.
12. Місце бенчмаркінгу в бізнес-моделюванні
13. Діагностика бізнес-портфеля підприємства
14. Управління життєвим циклом бізнес-моделі: формування розвитку та трансформація
15. Оцінка ефективності бізнес-моделі підприємства
16. Стратегічні карти у бізнес-моделюванні
17. Приклади бізнес-моделей та ціннісної пропозиції

Література: основна [1–7]

додаткова [1-5]

ТЕМА 5

СТРАТЕГІЯ ТА ТАКТИКА КОМПАНІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БІЗНЕСУ

Необхідно:

- опрацювати питання для самостійного вивчення та самоконтролю:

1. Види цінності в бізнес-моделюванні
2. Розуміння неклієнтів підприємства та їх яруси
3. «Колесо руху капіталу» теоретична сутність та змістовне наповнення
4. Стратегія забезпечення конкурентоспроможності бізнесу
5. Особливості формування карт стратегічних карт підприємства
6. VRIO-аналіз ресурсів підприємства
7. Особливості побудови «дерева стратегічних ресурсів» підприємства
8. Оцінювання синергізму в діяльності підприємств
9. Етапи формування та розвитку стратегічного альянсу
10. Проаналізувати найбільші угоди поглинань за останні роки
11. Взаємовідносини між партнерами за схемою «риб'ячий хребет»
12. Стратегічні альянси як нові моделі бізнесу
13. Формування бізнес-моделі стратегічного альянсу
14. Роль злиття та поглинання у формування бізнес-моделі

Література: основна [1–7]
додаткова [1-5]

ТЕМА 6

ПОТЕНЦІАЛ КОМПАНІЇ ТА ОЦІНКА ЇЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Необхідно:

- опрацювати питання для самостійного вивчення та самоконтролю:

1. Дайте визначення «потенціал підприємства».
2. Основні підходи в трактуванні категорії потенціал підприємства.

3. Що означає словосполучення «потенціал конкурентоспроможності підприємства»?
4. Назвіть особливості категорії «потенціал конкурентоспроможності підприємства».
5. Скільки рівнів має потенціал конкурентоспроможності підприємства. Охарактеризуйте кожен з них.
6. Перелічіть складові елементи потенціалу конкурентоспроможності підприємства та розтлумачте їх.
7. Охарактеризуйте взаємозв'язки фінансово-економічного стану та конкурентного потенціалу підприємства.
8. Перелічіть індикатори та відповідні їм показники оцінювання потенціалу конкурентоспроможності підприємства.
9. Обґрунтуйте визначення потенціалу конкурентоспроможності підприємства залежно від його конкурентного статусу.
10. Дайте визначення «конкурентний потенціал підприємства».
11. Основні функції які покладено на систему управління конкурентним потенціалом підприємства.
12. Основні підсистеми управління конкурентним потенціалом підприємства.
13. Основні етапи діагностики конкурентного потенціалу.
14. Функції і задачі моніторингу в системі діагностики конкурентного потенціалу.
15. Функції і задачі контролінгу в системі діагностики конкурентного потенціалу

Література: основна [1–7]
додаткова [1-5]

ТЕМА 7

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПРОДУКЦІЇ, РОБІТ ТА ПОСЛУГ

Необхідно:

- опрацювати питання для самостійного вивчення та самоконтролю:

1. Що таке конкурентоспроможність продукції і де проявляється її рівень?
2. Як споживач оцінює товар на ринку? Які параметри чи їх співвідношення дозволяють споживачеві зробити вибір?

3. У чому полягають основні методологічні засади оцінювання конкурентоспроможності продукції?
4. Що таке «ціна споживання» продукції? Як її обчислюють?
5. Корисний ефект у споживача продукції: чи можна його кількісно оцінити згідно з теорією споживчого вибору?
6. Назвіть фактори конкурентоспроможності продукції. Охарактеризуйте їх.
7. За якими принципами ведеться оцінка конкурентоспроможності продукції.
8. З яких складових складається управління конкурентоспроможністю продукції?
9. Назвіть основні складові функціональної системи управління конкурентоспроможністю.
10. Які кроки необхідно робити підприємству задля забезпечення системи високої конкурентоспроможності?
11. Опишіть структуру системи управління конкурентоспроможністю продукції.
12. Наведіть основні етапи загальної процедури оцінювання конкурентоспроможності продукції.
13. Як обчислюються одиничні, групові та інтегральні показники конкурентоспроможності?
14. Якість і конкурентоспроможність продукції: спорідненість та відмінність понять і способів оцінювання.
15. Які фактори, чинники та критерії впливають на конкурентоспроможність товару?

Література: основна [1–7]
додаткова [1-5]

ТЕМА 8

ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ КОМПАНІЇ

Необхідно:

- опрацювати питання для самостійного вивчення та самоконтролю:

1. Який зміст вкладається у поняття «ключові фактори успіху»?
2. Що є спільного та відмінного між ринковими факторами успіху та ключовими компетенціями?

3. Якими чинниками визначається ступінь задоволення споживача покупкою?
4. Що таке конкурентні переваги підприємства?
5. Якими властивостями характеризуються конкурентні переваги?
6. У чому полягає сутність концепції «Ланцюгу створення вартості»?
7. Якими є основні положення концепції «Стратегічних зон господарювання»?
8. Які різновиди конкурентних переваг виділяються за критерієм «джерела створення та можливість імітації»?
9. Які специфічні стадії еволюції пройшли конкурентні переваги протягом ХХ ст.?
10. У чому проявляється взаємозв'язок базової стратегії конкуренції та конкурентних переваг?
11. Яким критеріям повинна відповідати конкурентна перевага підприємства?
12. Наведіть класифікаційні ознаки та види конкурентних переваг підприємства.
13. За якими етапами проводиться оцінювання формування конкурентних переваг підприємства?

Література: основна [1–7]
додаткова [1-5]

ТЕМА 9

МЕТОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ КОМПАНІЇ

Необхідно:

- опрацювати питання для самостійного вивчення та самоконтролю:

1. Дайте визначення поняттю «конкурентна перевага».
2. В чому різниця між зовнішньою конкурентною перевагою та внутрішньою?
3. Назвіть підходи до забезпечення конкурентних переваг підприємства.

4. Які недоліки ресурсного підходу до забезпечення конкурентних переваг підприємства?
5. В чому сутність динамічного підхід у до розвитку здібностей компанії?
6. Обґрунтуйте сутність інституційної компоненти забезпечення конкурентних переваг підприємства.
7. Перелічіть методи забезпечення конкурентних переваг підприємства. Охарактеризуйте їх.
8. Якою послідовністю відбувається забезпечення конкурентних переваг підприємства з метою його перетворення на конкурентоспроможний комплекс динамічного розвитку?
9. Назвіть пріоритети фінансово-інвестиційних методів забезпечення конкурентних переваг підприємства.
10. Перелічіть інструменти реалізації політики забезпечення конкурентних переваг підприємства.

Література: основна [1–7]
 додаткова [1-5]

ТЕМА 10

ТЕХНОЛОГІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ У СФЕРІ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ТОРГІВЛІ

Необхідно:

- опрацювати питання для самостійного вивчення та самоконтролю:

1. Дайте визначення технології забезпечення конкурентних переваг підприємства.
2. Які використовують підходи до визначення технології забезпечення конкурентних переваг підприємства?
3. Властивості технології забезпечення конкурентних переваг підприємства
4. Назвіть напрямки досягнення конкурентних переваг.
5. За якими етапами і процедурами реалізується технологія забезпечення конкурентних переваг підприємства?
6. Назвіть принципи формування і розвитку технології забезпечення конкурентних переваг підприємства
7. Назвіть складові ресурсно-ринкової стратегії підприємства.

8. Опишіть основні підходи до визначення факторів конкурентних переваг.
9. Перелічіть основні заходи щодо підтримки та розвитку конкурентних переваг підприємства?
10. Яким чином впливають інновації на конкурентні переваги підприємства.

Література: основна [1–7]
 додаткова [1-5]

ТЕМА 11

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ У СФЕРІ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ТОРГІВЛІ

Необхідно:

- опрацювати питання для самостійного вивчення та самоконтролю:

1. З яких складових складається управління конкурентоспроможністю продукції?
2. Назвіть основні складові функціональної системи управління конкурентоспроможністю.
3. Які кроки необхідно робити підприємству задля забезпечення системи високої конкурентоспроможності?
4. Опишіть структуру системи управління конкурентоспроможністю продукції.
5. Наведіть основні етапи загальної процедури оцінювання конкурентоспроможності продукції.
6. Як обчислюються одиничні, групові та інтегральний показники конкурентоспроможності?
7. Якість і конкурентоспроможність продукції: спорідненість та відмінність понять і способів оцінювання.
8. Які фактори, чинники та критерії впливають на конкурентоспроможність товару?

Література: основна [1–7]
 додаткова [1-5]

ТЕМА 12

ESG-КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ КОМПАНІЇ: ПРИНЦИПИ ТА СТАНДАРТИ

Необхідно:

- опрацювати питання для самостійного вивчення та самоконтролю:

1. В чому сутність «стейкхолдерської моделі управління»?
2. Перелічіть основні групи стейкхолдерів і напрямки їх взаємодії з підприємством.
3. Опишіть концептуальну модель активізації соціальної відповідальності на великих підприємствах.
4. Розкрийте організаційну структуру управління соціальною відповідальністю на великих підприємствах.
5. Яким критеріям повинне задовольняти соціально відповідальне підприємство?
6. Стандарти з оцінювання ESG-конкурентоспроможність компанії

Література: основна [1–7]
додаткова [1-5]

ТЕМА 13

ESG-КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ КОМПАНІЇ: ОЦІНЮВАННЯ ЗА КОЖНОЮ ЗІ СКЛАДОВИХ

Необхідно:

- опрацювати питання для самостійного вивчення та самоконтролю:

1. Які вигоди отримує підприємство від підвищення рівня соціальної відповідальності та в підсумку забезпечує власну конкурентоспроможність?
2. Назвіть необхідні спільні заходи щодо взаємного підвищення рівня соціальної відповідальності та конкурентоспроможності підприємств.
3. На які соціальні проблеми повинно звертати увагу керівництво підприємств у процесі підвищення конкурентоспроможності?

4. Завдяки яким інструментам забезпечується соціальна відповідальність та конкурентоспроможність підприємства
5. Вигоди, які отримує підприємство від підвищення рівня соціальної відповідальності у конкурентному середовищі
6. Які детерміновані обставини та інституційні характеристики не належать до соціальної відповідальності і не впливають на конкурентоспроможність підприємства?

Література: основна [1–7]
 додаткова [1-5]

ТЕМА 14

ESG-КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ КОМПАНІЇ: ЗВІТУВАННЯ ТА РЕЙТИНГУВАННЯ

Необхідно:

- опрацювати питання для самостійного вивчення та самоконтролю:

1. Що являє собою програма підвищення ESG-конкурентоспроможності?
2. Які принципи покладаються в основу управління розробкою та реалізацією програми підвищення ESG-конкурентоспроможності?
3. Напрями дій при розробленні та виконанні програми підвищення ESG-конкурентоспроможності підприємства.
4. Охарактеризуйте основні засоби підвищення ESG-конкурентоспроможності підприємства.
5. Якими є найбільш поширені групові форми підвищення ESG-конкурентоспроможності?
6. У яких основних сферах здійснюється підвищення ESG-конкурентоспроможності на підприємстві.
7. Які загальні дії охоплює процес розробки та реалізації програми підвищення ESG-конкурентоспроможності компанії?
8. Якими є зовнішні та внутрішні передумови, що визначають необхідність розробки програм підвищення ESG-конкурентоспроможності?

9. За яких передумов успіх розробки та реалізації програми підвищення ESG-конкурентоспроможності компанії є максимально імовірним?

Література: основна [1–7]
додаткова [1-5]

ТЕМА 15

РОЗРОБКА ПРОГРАМИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ У СФЕРІ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ТОРГІВЛІ В УМОВАХ ВИКЛИКІВ ТА ЗАГРОЗ

Необхідно:

- опрацювати питання для самостійного вивчення та самоконтролю:

1. Які стадії охоплює процес розробки програми підвищення конкурентоспроможності?
- 2.3 якими суттєвими ризиками пов'язана реалізація програми підвищення конкурентоспроможності.
3. Охарактеризуйте етапи розроблення і впровадження програми підвищення якості продукції підприємства?
4. Назвіть рівні систематизації стратегічних цілей управління конкурентоспроможністю підприємства. Охарактеризуйте їх.
5. Які розрізняють конкурентні стратегії за окремими параметричними характеристиками?
6. Етапи розробки і реалізації конкурентної стратегії підприємства.

Література: основна [1–7]
додаткова [1-5]

3. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Конкурентоспроможність у сфері підприємництва та торгівля» ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання. Рейтингова система оцінювання – це система визначення якості виконаної здобувачами усіх видів аудиторної та навчальної роботи та рівня набутих ним знань та вмінь у межах навчальних модулів шляхом оцінювання в балах результатів цієї роботи під час поточного та підсумкового контролю, з наступним приведенням рейтингової оцінки в балах та оцінки за традиційною національною шкалою, шкалою ECTS.

Для визначення рейтингової оцінки курсу дисципліни «Конкурентоспроможність у сфері підприємництва та торгівлі» поділяється на 2 основних модуля, у межах яких розподілені теми. Ступінь вивчення здобувачами кожної теми дисципліни контролюється наведеними нижче методами під час аудиторних занять, тестуванням за підсумками вивчення тем у межах кожного модулю, проведення підсумкового оцінювання.

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- самостійна робота включає в себе самостійне опрацювання питань, що стосуються тем лекційних занять, які не викладені під час занять або ж були розглянуті коротко, їх поглиблене опрацювання за рекомендованою літературою, а також виконання практичних завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу;
- індивідуальну роботу студент виконує самостійно, відповідно до методичних вказівок та визначених викладачем завдань і термінів;
- ліквідація заборгованості відбувається під час проведення консультацій з дисципліни за графіком визначеним викладачем;
- здобувачі вищої освіти мають право отримати оцінку за екзамен автоматично – у випадку, якщо впродовж семестру набрали від 60-100 балів;

- здобувачі вищої освіти, після завершення аудиторних занять, мають право підвищити свою оцінку лише під час складання іспитів (підсумкового оцінювання) за графіком екзаменаційної сесії.

Політика щодо академічної доброчесності:

- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т.ч. із використанням мобільних девайсів). За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент отримує 0 балів і зобов'язаний повторно скласти контрольну роботу чи іспит;

- під час роботи над завданнями, у випадку користування інтернет-ресурсами та іншими джерелами інформації, студент зобов'язаний зазначити відповідне джерело;

- усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 30%;

- у разі виявлення факту текстових запозичень більше 30% здобувач отримує за завдання 0 балів і має повторно виконати завдання.

Політика щодо відвідування:

- відвідування занять (лекцій, практичних, семінарських занять) є обов'язковим компонентом навчання;

- з об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік, карантин) навчання може відбуватись у дистанційному режимі. За погодженням із керівником курсу студент може презентувати виконані завдання під час консультацій;

- студент зобов'язаний дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Політика щодо якості набутих знань та компетентностей:

згідно з п. 4.2.2 Положення про систему забезпечення Національним університетом «Запорізька політехніка» якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (системи внутрішнього забезпечення якості) зі змінами (згідно з рішенням ВР протокол № 1/21 від 27.08.2021 р.) оцінка якості набутих здобувачем вищої освіти знань

та компетентностей здійснюється за результатами контрольних заходів, які включають вхідний, поточний, рубіжний (модульний), підсумковий контроль, а також ректорські контрольні роботи.

Вхідний контроль проводиться на початку вивчення нового курсу з метою визначення рівня підготовки студентів з дисциплін, які забезпечують цей курс. Контроль проводиться на першому занятті за завданнями, які відповідають програмі попередньої (-ix) дисципліни. Результати контролю аналізуються на кафедральних (міжкафедральних) нарадах спільно з викладачами, які проводять заняття із забезпечувальної дисципліни. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги здобувачам, коригування освітнього процесу.

Поточний контроль проводиться викладачами під час аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Результати поточного контролю використовується викладачем для коригування методів і засобів навчання та здобувачами для подальшого планування самостійної роботи. Поточний контроль може проводитися у формі усного чи письмового опитування або експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях тощо, за результатами якого здобувач допускається до виконання контрольної роботи, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, а також у формі комп'ютерного тестування. Форми проведення поточного контролю та критерії оцінювання рівня знань визначаються відповідною кафедрою. Результати поточного контролю враховуються викладачем при визначенні результатів рубіжного контролю та підсумкової екзаменаційної оцінки з дисципліни.

Рубіжний (модульний) контроль - це контроль знань здобувачів після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни. Цей контроль може бути модульним і проводитись у формі контрольної роботи, тестування, виконання розрахункового завдання, курсового проєкту (роботи) тощо. Форма контрольного заходу і критерії оцінювання під час рубіжного контролю визначається кафедрою і відображаються у навчальній програмі дисципліни. За підсумками першого та подальшого

рубіжного (модульного) контролю викладач може сформувати підсумкову оцінку знань здобувачів і оголосити її до початку екзаменаційної сесії. Під час екзаменаційної сесії здобувачі, які не згодні з оцінкою за підсумками рубіжного контролю, складають екзамен. Модульний контроль є необхідним елементом рейтингової технології освітнього процесу.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться у формах семестрового екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом, індивідуальним навчальним планом здобувачів вищої освіти.

Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання проводиться за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Підсумкова оцінка із дисципліни, яка виставляється в екзаменаційну відомість, є сумою балів за різні види навчальної роботи:

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	<i>Робота на лекціях:</i> - присутність на лекційних заняттях; - участь в експрес-опитуванні (тестуванні); - участь у навчальній дискусії.	до 10 балів за модуль
	<i>Робота на практичних заняттях:</i> - присутність на заняттях; - доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни; - усне опитування, тестування, вирішення практичних завдань, розв'язок задач; - участь у навчальній дискусії, - обговоренні ситуаційного завдання.	до 90 балів за модуль
РУБІЖНИЙ (МОДУЛЬНИЙ) КОНТРОЛЬ	Модульний контроль № 1	Максимальна оцінка – 100 балів

	Модульний контроль № 2	Максимальна оцінка – 100 балів
ПІДСУМКОВИЙ КІНТРОЛЬ	Екзамен включає 2 теоретичні питання, кожне з яких оцінюється до 25 балів та практичне завдання, що оцінюється до 50 балів.	Критерії оцінювання зазначено в таблиці «Шкала оцінювання: національна та ECTS»

За роботу на лекційних та практичних заняттях бали розподіляються таким чином:

Бали	Критерії оцінювання	Рівень компетентності
90-100	Здобувач вищої освіти демонструє: <ul style="list-style-type: none"> - творчий підхід до засвоєного матеріалу, повноту і правильність виконання завдання; - вміння застосовувати різні принципи й методи в конкретних ситуаціях; - глибокий аналіз фактів і подій, спроможність прогнозування результатів від прийнятих рішень; - чітке, послідовне викладення відповіді; - вміння пов'язати теорію і практику; - бере активну участь у науковій роботі (конференції, круглі столи, наукові семінари, публікація статей). 	Високий
85-89	Здобувач вищої освіти демонструє: <ul style="list-style-type: none"> - глибоке знання матеріалу, повноту і правильність виконання завдання, проте мають місце деякі неprincipiові помилки чи помилки несуттєвого характеру; - переважання логічних підходів у відповідях на питання; - вміння пов'язати теорію з практикою 	Достатній

75-84	<p>Здобувач вищої освіти демонструє:</p> <ul style="list-style-type: none"> - належне володіння матеріалом та вміння його застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності (при цьому помилки у відповідях/ розв'язках/ розрахунках не є системними; - переважання логічних підходів у відповідях на питання, проте на додаткові питання з теоретичних положень та практичних завдань відповідь нечітка і неповна; - не завжди має місце чітке прогнозування подій від пропонованих рішень ситуацій; - вміння пов'язати теорію і практику 	Достатній
70-74	<p>Здобувач вищої освіти демонструє:</p> <ul style="list-style-type: none"> - репродуктивний підхід до засвоювання матеріалу; - недостатню повноту знань при викладенні матеріалу; - засвоєння теоретичного матеріалу, передбаченого програмою дисципліни; - допущення значної кількості неточностей і грубих помилок при вирішенні практичних завдань, які здатний усунути після зауваження викладача; - порушення логічної послідовності при викладенні матеріалу; - вміння пов'язувати питання теорії і практики 	Середній
60-69	<p>Здобувач вищої освіти демонструє:</p> <ul style="list-style-type: none"> - репродуктивний підхід до засвоювання та викладання матеріалу; - недостатню повноту викладення матеріалу; - поверхневі знання основного матеріалу; - наявність значної кількості неточностей у викладі матеріалу; - порушення логічної послідовності при викладі матеріалу; - вміння пов'язувати питання теорії і практики 	Середній
35-59	<p>Здобувач вищої освіти демонструє:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відсутність знань з більшої частини матеріалу, слабе засвоєння принципів положень курсу; - наявність грубих, принципів помилок при 	Низький

	виконанні отриманих завдань; - відповіді неправильні зі значною кількістю суттєвих помилок; - пасивне опрацювання матеріалу з дисципліни.	
1-34	Здобувач вищої освіти демонструє: - повне не виконання вимог робочої програми з вивчення курсу; - наявність грубих, принципових помилок при виконанні отриманих завдань; - неграмотне і неправильне викладення відповідей; - пасивне опрацювання матеріалу з дисципліни.	Незадовільний

Оцінювання знань та набутих навиків за темами здійснюється у такий спосіб:

Поточне тестування та самостійна робота															Сума
Змістовний модуль 1					Змістовний модуль 1										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	
20	20	20	20	20	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100

За умови, якщо здобувач вищої освіти через поважні обставини не отримав мінімальної кількості балів за поточним контролем з окремих змістових модулів, або не згодний з оцінкою, він може під час рубіжного контролю може написати модульну контрольну роботу.

Оцінювання рубіжного контролю здобувачів вищої освіти з дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою. Розподіл балів за модулями відбувається таким чином:

- модуль №1 – 100 балів;
- модуль №2 – 100 балів.

Результати поточного та модульного контролю узагальнюються таким чином:

Змістовий модуль №1 (Т1, Т2, Т3, Т4, Т5)	Змістовий модуль №2 (Т6, Т7, Т8,Т9, Т10, Т11, Т12, Т13, Т14, Т15)	Визначення остаточної оцінки (максимум 100 балів)
Поточний контроль (ПК 1)	Поточний контроль (ПК 2)	$ПК = (ПК\ 1 + ПК\ 2)/2$
Рубіжний (модульний) контроль (РМК 1)	Рубіжний (модульний) контроль (РМК 2)	$РМК = (РМК\ 1 + РМК\ 2) / 2$
Підсумок		$(ПК + РМК) / 2$

Якщо здобувач вищої освіти не отримав достатньої кількості балів за поточними результатами та результатами модульного контролю, екзамен виставляється за результатами оцінювання за шкалою ЄКТС відповідей (в усній або письмовій формі) на контрольні питання екзамену та виконання практичного завдання. Контрольні питання до екзамену здобувачі вищої освіти розміщено в системі дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка»: <https://moodle.zp.edu.ua>. Структура екзаменаційного білета відповідає структурі модульної контрольної роботи та оцінюється за аналогічними критеріями.

До екзаменаційної відомості заносяться сумарні результати в балах за 100-бальною шкалою, 4-бальною національною шкалою та за шкалою ECTS:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	відмінно	зараховано
85 - 89	добре	
75 - 84		
70 - 74	задовільно	
60 - 69		
35 - 59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1 - 34	незадовільно з обов'язковим	не зараховано з обов'язковим повторним

	повторним вивченням дисципліни	вивченням дисципліни
--	-----------------------------------	----------------------

4. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Методичні рекомендації до самостійного вивчення дисципліни «Конкурентоспроможність у сфері підприємництва та торгівлі» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Економіка підприємства» зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» усіх форм навчання / Укл. Н.М. Левченко. Запоріжжя. НУ «Запорізька політехніка», 2024, 35 с.;

2. Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Конкурентоспроможність у сфері підприємництва та торгівлі» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Економіка підприємства» зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» усіх форм навчання / Укл. Н.М. Левченко. Запоріжжя. НУ «Запорізька політехніка», 2024, 40 с.

5. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНОЇ, НАУКОВОЇ ТА ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Бугріменко Р.М., Смірнова П.В. Конкурентоспроможність підприємства. Навч. посіб. Харків, 2021. – 244 с.

2. Дмитрієв І.А., Кирчата І.М. Шершенюк О.М. Конкурентоспроможність підприємства. – Х.: ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.

3. Леськів Г. З., Франчук В. І., Левків Г. Я., Гобела В. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 220 с.

4. Піддубний І. О. Управління міжнародною конкурентоспроможністю : навч. посіб. / за ред. І. О. Піддубного. – Харків : ІНЖЕК, 2014. – 264 с.

5. Стойко І.І. Шерстюк Р.П. Управління конкурентоспроможністю. Навч.-метод. посібник. – Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2021. – 156 с.

6. Цибульська Е.І. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. для студентів. Харків, 2018. 320 с.

7. Шевченко Л.С. Конкурентоспроможність бізнесу (підприємства). Харків. «Право». 2022. -312 с.

Допоміжна

1. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 р. №2210-111 : веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3659-12>

2. Закон України «Про Антимонопольний комітет» від 19.04.2020 № 3659-ХІІ: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3659-12>.

3. 2. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 р. №2210-111 : веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3659-12>

4. 3. Господарський кодекс України: із змінами, внес. згідно із законом № 436-IV від 02.04.2020 : веб-сайт. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

5. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» №236/96-ВР від 11.12.2019 р. : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80>

6. Масляєва О. О. Економічна сутність категорії «конкурентоспроможність»: детінізація та систематизація : веб сайт. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&>

7. Управління міжнародною конкурентоспроможністю : навчальний посібник у структурно-логічних схемах [Електронний ресурс] / укладачі: Т.В. Андросова, Л. О. Чернишова. – Електрон. дані. – Х. : ХДУХТ, 2019. 202 с.